Nederland telt zo'n 160 nertsenfarms. Een daarvan zit in Keldonk. Peter en Marjo van Zutphen vertellen open en eerlijk wat hun vak zo mooi, maar tegelijk ook zo bewogen maakt.

Peter van Zutphen is ontzettend trots op de kwaliteit van zijn 1.500 nertsen. Hij hoort het zijn afnemer vorig jaar nog zeggen: 'Goh Peter, wat heb je toch ontzettend mooi spul.' Toch heeft hij even getwijfeld of hij wel mee zou werken aan dit interview. Nertsen betekent bont. En bont … tja, daar heeft iedereen direct een oordeel over.

'Is dat niet iets voor jou?'

Even terug naar die beginjaren. Peter van Zutphen werkte in een winkel, maar overwoog de varkens in te gaan en daarmee in de voetsporen van zijn vader te treden. Totdat zijn loonwerker hem eens uitnodigde op zijn vossenfarm in Volkel. 'Is dat niet ook iets voor jou', vroeg die aan Peter.

"In 1982 ben ik vossen gaan fokken. Eerst in Volkel, waar ik een bedrijf huurde, het jaar erop hier, aan de Teuwseler in Keldonk. Overigens kun je de vossen die voor het bont worden gefokt niet vergelijken met de beesten in het wild. Mijn vossen waren groter, rustiger en heel vriendelijk."

In 2000 stapte hij met zijn vrouw Marjo over op het fokken van nertsen. Er was de jaren ervoor steeds meer maatschappelijke weerstand ontstaan tegen het fokken van vossen. In 2008 zou het fokken ervan zelfs helemaal verboden gaan worden, zo had de regering al besloten. "Beetje hypocriet blijft het natuurlijk wel: we dragen wel schoenen en jassen van leer, dat een dierlijk product is, maar vinden het niet tof als iemand iets van bont draagt. Maar goed, die discussie ga ik hier niet aan. In veel landen is bont wel breder geaccepteerd en vaak zelfs ook noodzaak."

'Kleine jongen'

Nederland telt tegenwoordig zo'n 160 nertsenfarms. Met 1.500 moederdieren is Peter van Zutphen maar een 'kleine jongen'. Een boer zonder personeel. Samen met het perceel landbouw dat hij heeft, kan hij zichzelf bedruipen. Dat volstaat. En hij weet ook van zichzelf: hij is misschien wel te veel boer en te weinig ondernemer.

Te veel boer? "Grote bedrijven werken met gestapelde kooien. Daar zitten dan 4 nertsen in. Van oudsher werk ik met enkele kooien. Daar zitten 2 nertsen in. In beide gevallen hebben ze evenveel ruimte om te bewegen, maar het risico dat ze de pels beschadigen of dat ze elkaar

iets aandoen is bij mij veel kleiner dan wanneer ze met zijn vieren in een stapelkooi zitten. En dus heb je ook een veel kleiner risico dat de vacht beschadigt."

'Niemand zo goed voor dieren als een boer'

Voordat een nerts op zijn mooist is, in het najaar, is er veel werk verzet op de boerderij. Dat begint in januari, met het op conditie brengen van de moederdieren. In maart wordt er gepaard, waarna er gemiddeld 52 dagen later wordt geworpen. Een nerts werpt gemiddeld 5 - 6 jongen, die in relatief korte tijd groeien naar mooie, sterke dieren.

Wat is de rol van de boer in dat proces? "Voeden, aandacht geven en selecteren. Je wilt gezonde nertsen grootbrengen. En dus heb je sterke moeders nodig. Moeders die zich gemakkelijk laten paren, die goed voor hun jongen zorgen, die voldoende melk afgeven, enz. Weet je: ik denk dat niemand zo goed is voor zijn dieren als een boer. Want als een boer niet goed is voor zijn dieren, dan wordt hij daar in zijn portemonnee keihard op afgerekend ..."

Dan volgt de onvermijdelijke vraag. De vraag die iedereen hem stelt: hoe moeilijk is het om je eigen dieren te doden? "Varkens, koeien en kippen gaan inderdaad naar het slachthuis, wij laten de nertsen inslapen. Dat doen we met zuivere koolstofmonoxide. Binnen 30 seconden zijn de dieren dood. Het is de meest humane manier van doden … Al blijft het natuurlijk het minst leuke aan je vak. Dat durf ik gerust te zeggen."

Ook het pelzen – het verwijderen van de pels van het dier – doet de boer zelf. "Vervolgens gaan de vellen, gedroogd of gelooid, de markt op. Dat gebeurt op de veiling of via commissionairs. De meeste vellen gaan naar het buitenland. Want met het klimaat in ons land hebben we het hier minder hard nodig."

'Meer respect'

Dat brengt ons op het volgende punt: na jarenlang getouwtrek en het heen en weer uiten van beschuldigingen tussen voor- en tegenstanders van bont, komt er in 2024 – tenminste, zover het er nu naar uitziet – een verbod op het fokken van nertsen.

"Prima dat er discussie wordt gevoerd over dierenwelzijn en de waarde van bont. En als de Nederlandse overheid, die democratisch is gekozen, vindt dat de fokkerij moet verdwijnen uit ons land, heb ik me daar bij neer te leggen. Ook in andere landen vindt een discussie als hier plaats. Daar hebben ze alleen meer respect voor de ondernemer en zeggen ze: jullie moeten stoppen, maar daar hebben wij uiteraard een vergoeding voor over. Hier laten ze ons dood bloeien. Ik leef al jaren in onzekerheid over de toekomst van mijn bedrijf en weet nog steeds niet waar ik aan toe ben. Zo ga je niet met ondernemers om. Zo ga je niet met mensen om. Terwijl het heel simpel is: laat ons met rust of koop ons uit."

‘Wat heb je toch mooi spul …’

Ondanks die onzekerheid, vindt hij nog steeds dat hij een prachtig vak heeft: “Het mooiste is dat je de hele dag door met dieren bezig bent. Mijn drie kinderen hebben al aangegeven dat ze geen interesse hebben in het bedrijf. Dat begrijp ik. En ikzelf? Tja … ik ben 54 jaar. Ik heb niet zo veel opties: doorgaan. Net zolang tot er duidelijkheid is en ik een plan kan trekken. Tot die tijd hoop ik dat mijn afnemer blijft zeggen: ‘Goh Peter, wat heb je toch mooi spul …”